

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Lubomíra Majerčíka ve věci

žalobkyně: **Z. E.**
zastoupená advokátkou Mgr. Martinou Šamlotovou
sídlem Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti nečinnosti žalovaného spočívající v nevydání rozhodnutí v řízení pod č. j. OAM-7120/TP-2015 o žádosti žalobkyně o povolení k trvalému pobytu

takto:

- I. Žalovaný je **povinen ve lhůtě 15 dnů** od právní moci tohoto rozsudku vydat rozhodnutí v řízení pod sp. zn. OAM-7120/TP-2015.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku **8 800 Kč**, a to k rukám jeho advokátky Mgr. Martiny Šamlotové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně podala u žalovaného dne 6. 5. 2015 žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 67 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), vedenou pod č. j. OAM-7120/TP-2015. Žalovaný je dle žalobkyně nečinný, protože podala ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „soud“) žalobu proti nečinnosti žalovaného správního orgánu podle § 79 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Od podání žádosti vydal žalovaný čtyři zamítavá rozhodnutí, která byla zrušena nadřízeným správním orgánem (Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, dále jen „Komise“), či soudem (naposledy rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 23. 5. 2024, č. j. 34 A 26/2023-41, dále jen „zrušující rozsudek“). Od doručení zrušujícího rozsudku počala plynout žalovanému zákonná 60denní lhůta pro vydání rozhodnutí. Výzvě ze dne 27. 6. 2024 k doložení platného cestovního dokladu do týdne žalobkyně vyhověla. Dne 12. 8. 2024 žalobkyně požádala o poskytnutí informací o stavu řízení dle §36 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), žalovaným nebylo dosud reagováno. Žalobkyně požádala dne 4. 9. 2024 o nahlédnutí do spisového materiálu, kdy jí byl poskytnut termín na 31. 10. 2024.
3. Žalovaný je nečinný a nečiní kroky směřující k vydání rozhodnutí, zákonná lhůta již marně uplynula. Umožnění nahlédnout do spisového materiálu není úkonem směřujícím k vydání rozhodnutí, a neuskutečňuje se z popudu žalovaného. Žalobkyně se proto obrátila na Komisi a požadovala, aby učinila opatření proti nečinnosti. Komise žalovanému uložila, aby do 60 dnů od nahlédnutí žalobkyně do spisového materiálu vydal ve věci rozhodnutí. Prostředek k ochraně dle § 79 s.ř.s. žalobkyně bezvýsledně vyčerpala, neboť Komise po podání žádosti neposkytnula požadovanou ochranu před nečinností. Sice stanovila žalovanému lhůtu, ovšem počátek běhu lhůtu stanovila k události, jež nemusí do budoucna nastat. Byť byl termín k nahlédnutí do spisového materiálu stanoven, neznamená to, že tento úkon bude skutečně realizován anebo v daný termín. Žalovaný nelogicky váže počátek běhu lhůty k úkonu, který nijak nesouvisí s výsledkem řízení o žádosti žalobkyně a rozhodovací činností žalovaného, resp. žalovaný je oprávněn vydat rozhodnutí, aniž by žalobkyně nahlédla do spisového materiálu či nikoliv. Nahlížení do spisového materiálu nevytváří žádnou překážku, pro níž by žalovaný nemohl o žádosti žalobkyně rozhodnout.
4. Žalobkyně má za to, že vyčerpala prostředky k ochraně proti nečinnosti a že žalovaný je nečinný.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

5. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby. Není nečinný a prováděl a provádí veškeré nezbytné úkony za účelem vydání rozhodnutí. Na základě žádosti o nahlédnutí do spisového materiálu bylo zasláno vyrozumění o možnosti nahlédnout do spisového materiálu, přičemž tento úkon probíhá na jiném pracovišti správního orgánu určenému ke kontaktu s cizinci a na toto musí být spisový materiál odeslán. Žalovaný posuzoval, zda jsou u žalobkyně naplněny zákonem stanovené podmínky pro vydání povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Zkoumal, zda není dán některý z důvodů uvedených v § 75 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, pro který by musel žádost zamítnout. Žalovaný následně doplnil spisový

materiál o připravený protokol, aby mohla být žadatelce dána možnost seznámit se se spisovým materiálem a vyjádřit se k podkladům. Bez tohoto úkonu žalovaný nemůže o žádosti rozhodnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 s. ř. s. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené (§ 79 a § 80 s. ř. s.). V souladu s § 81 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodl na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
7. Podle § 79 odst. 1 věty první s. ř. s. ten, kdo bezvysledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Podle § 79 odst. 2 s. ř. s. je žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení.
8. Podle § 169t odst. 6 písm. h) zákona o pobytu cizinců ministerstvo o žádosti rozhodne ve lhůtě do 180 dnů ode dne podání žádosti, ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 69, je-li žádost podána na území, nebo ve lhůtě do 60 dnů ode dne podání žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 87g nebo 87 h.
9. Ze správního spisu krajský soud zjistil následující podstatné okolnosti.
10. Žalobkyně podala u žalovaného dne 6. 5. 2015 žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 67 zákona o pobytu cizinců. Lhůta k vydání rozhodnutí o této žádosti podle § 169t odst. 6 písm. h) zákona o pobytu cizinců činila 60 dnů. Žalovaný v této věci vydal čtyři zamítavá rozhodnutí – dne 30. 5. 2016, 2. 5. 2017 a 26. 4. 2019, která byla nadřízeným správním orgánem (dne 4. 11. 2016, dne 25. 7. 2017 a dne 11. 1. 2023), či soudem (rozsudkem ze dne 23. 5. 2024, č. j. 34 A 26/2023-41 proti rozhodnutí Komise ze dne 7. 6. 2023, č. j. OAM-7120-107/TP-2015) zrušena. Žalovanému tedy počala znovu plynout 60denní zákonná lhůta pro vydání rozhodnutí o žádosti žalobkyně. Jelikož žalovaný v této lhůtě nerozhodl, žalobkyně požádala Komisi o provedení opatření proti nečinnosti. Komise dne 30. 9. 2024 v Opatření proti nečinnosti vedeném pod č. j. MV-132140-2/SO-2024 (dále jen „Opatření Komise“) konstatovala, že od podání žádosti dne uplynula doba delší než 60 dnů ode dne vydání zrušujícího rozsudku a přikázala žalovanému rozhodnout ve lhůtě 60 dnů od nahlédnutí zmocněného zástupce účastnice řízení do spisového materiálu.
11. Dále soud ze správního spisu zaslaným žalovaným zjistil, že písemností ze dne 27. 11. 2024 č. j. OAM-7120-133/TP-2015 žalovaný vyrozuměl žalobkyni o skutečnosti, že dle § 17 odst. 3 správního řádu z důvodu ochrany utajovaných informací a z důvodu ochrany jiných informací, na něž se vztahuje zákonem uložená povinnost mlčenlivosti, se v případech stanovených zákonem část písemností nebo záznamů uchovává mimo spis. Dále v této písemnosti žalovaný uvedl, že z obsahu utajované informace vyplývá, že účastnice řízení i přes svůj nízký věk je silně ovlivněna hnutím, které propaguje užití násilí k dosažení svých politických a jiných cílů. Sdílí jeho hodnoty a na jejich podporu vystupuje. Dále dne 28. 11. 2024 vydal žalovaný Vyrozumění o možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim č. j. OAM-7120-134/TP-2015, v němž uvedl, že této možnosti může žalobkyně využít dne 9. 12. 2024 v 8.45 hodin.

12. K otázce důvodnosti soud nejprve poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2012, čj. 2 Ans 14/2012-41, v němž byla vyslovena následující právní věta: *„Nečinnost je objektivně existující stav, kdy v zákonem předepsaných lhůtách nedošlo k provedení příslušných procesních úkonů. Ne každá nečinnost je však přičitatelná správnímu orgánu. Ustanovení § 71 odst. 5 správního řádu z roku 2004 představuje materiální hledisko posouzení takového stavu; má-li zjištěná nečinnost svůj původ ve způsobu, jakým vystupuje v řízení jeho účastník, nejde o nečinnost správního orgánu a nelze se proti ní dovolávat ochrany. Posouzení, zda nejde o takovou situaci, přísluší i správnímu soudu v rámci posouzení důvodnosti žaloby podané dle § 79 a násl. s. ř. s. Přijme-li nadřízený správní orgán opatření proti nečinnosti (§ 80 odst. 4 správního řádu z roku 2004), je tím presumován fakt, že správní orgán byl nečinný, a nejde tedy o případ, na který pamatuje § 71 odst. 5 citovaného zákona. Správní soud již není oprávněn tento závěr přehodnocovat a procesním chováním účastníka řízení (žalobce) se, z pohledu § 71 odst. 5 téhož zákona, může zabývat jen od okamžiku přijetí tohoto opatření proti nečinnosti.“*
13. Z důvodu kontradiktornosti řízení není soud oprávněn domýšlet na jedné straně ani žalobní body a na druhé straně ani obranu žalovaného. Bylo proto na žalovaném, aby tvrdil a prokázal, jaké individuální okolnosti mu bránily ve vydání rozhodnutí ve věci žalobkyně (srov. přiměřeně rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, kde NSS uvedl, že není na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují, kdy by takovým postupem přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta, kdy podle zdejšího soudu totéž platí i pro žalovaného).
14. Žalobkyně namítá, že Komise po podání žádosti neposkytnula požadovanou ochranu před nečinností. Komise sice stanovila žalovanému lhůtu, ovšem počátek jejího běhu stanovila k události, jež nemusí do budoucna nastat. Byť byl stanovený termín k nahlédnutí do spisového materiálu, neznamená to, že tento úkon bude skutečně realizován anebo v daný termín. Žalovaný nelogicky váže počátek běhu lhůty k úkonu, který nijak nesouvisí s výsledkem řízení o žádosti žalobce a rozhodovací činnosti žalovaného.
15. V nynější věci podala žalobkyně žalobu bezprostředně poté, co Komise vyhověla její žádosti o opatření proti nečinnosti, přičemž stanovila žalovanému lhůtu pro vydání rozhodnutí v délce 60 dnů od nahlédnutí zmocněné zástupkyně účastnice řízení do spisového materiálu.
16. Soud si na prvním místě položil otázku, nakolik se opatření Komise ukázalo jako účinný opravný prostředek. Zdejší soud v rozsudku ze dne 26. 9. 2024, č. j. 29 A 55/2024-33, konstatoval: *„[Komise] stanovila žalovanému lhůtu pro vydání rozhodnutí v délce 60 dnů od seznámení žalobkyně s podklady pro vydání rozhodnutí. Tuto lhůtu zdejší soud nepovažuje za přiměřenou z několika důvodů. ... Druhým důvodem je to, že i část lhůty běžící případně od tohoto okamžiku (60 dnů) je sama o sobě stejně dlouhá jako zákonná lhůta pro vydání rozhodnutí. Také NSS přitom v již citovaném rozsudku č. j. 1 Azs 171/2022-54 uvedl, že „lze akceptovat, že nadřízený správní orgán uložil v opatření proti nečinnosti lhůtu ve stejné délce, jež je stanovena zákonem k rozhodnutí, jen ve výjimečných případech. Pravidlem by naopak měla být lhůta podstatně kratší.“* Z výše uvedeného přehledu skutkových okolností vyplývá, že stejný postup zvolila Komise i v nyní projednávaném případě.
17. Ve stejném rozsudku zdejší soud současně zdůraznil: *„Za třetí soud přihlédl také k tomu, že Komise využila pro vydání opatření proti nečinnosti téměř celou zákonnou lhůtu (a to 26 ze 30 dnů podle § 80 odst. 6 ve spojení s § 71 odst. 3 správního řádu). Vzhledem ke všem těmto okolnostem byla lhůta stanovená v Opatření proti nečinnosti zjevně nepřiměřená.“* Tyto úvahy

lze opět vztáhnout i na projednávaný případ, neboť žalobkyně se obrátila na Komisi dne 4. 9. 2024, ta však rozhodla dne 30. 9. 2024.

18. Problematická z pohledu soudu tedy není pouze doba, jak dlouho Komise rozhodovala, ale také vlastní obsah rozhodnutí. Jednak je to délka lhůty, kterou stanovila pro vynesení rozhodnutí. Soud nespatřuje žádné výjimečné okolnosti, kterými by byla odůvodnitelná. Nově stanovená lhůta v rozsahu zákonné lhůty je zvláště tíživá v situaci, kdy se žalovaný zabývá žádostí žalobkyně již od roku 2015.
19. Vedle toho se musí soud pozastavit i nad stanovením počátku běhu této lhůty, navázaným na nahlížení žalobkyně do spisu. Soud rozumí argumentu, že datum nahlížení do spisu už bylo předem určeno a známo. Komise však počátek běhu lhůty nevázala na toto konkrétní datum, ale na okamžik nahlížení do spisu. Pokud by žalobkyně či její zmocněnkyně nemohla tento úkon z objektivní příčiny (např. z důvodu nemoci) provést, tak to automaticky povede i k odkladu počátku běhu lhůty pro vynesení rozhodnutí. Z pohledu právní jistoty by proto bylo daleko vhodnější navázat počátek běhu této lhůty na konkrétní datum, než na provedení právního úkonu. Není přitom rozhodné, že žalobkyně nakonec tento právní úkon učinila, neboť v době svého rozhodování to Komise nemohla s jistotou vědět. Komise pouze žalobkyni otevřela možnost tak v nějaký konkrétní termín učinit.
20. Soud ze správního spisu zjistil, že žalovaný nadále činí kroky směrem k vydání rozhodnutí. Pokud však žalobkyně požádala o vydání rozhodnutí už v roce 2015, bylo by možné v roce 2024 legitimně očekávat, že už nebude docházet k dalším průtahům ve věci. V tomto kontextu se však ukazuje rozhodování Komise jako orgánu chránícího žalobkyni před nečinností žalovaného jako nebývale těžkopádné. Žalobkyně dne 4. 9. 2024 požádala o nahlížení do spisu a o učinění opatření proti nečinnosti. Komise rozhodla až dne 30. 9. 2024. Nahlížení do spisu žalobkyni umožnila teprve na den 31. 10. 2024 a s tímto úkonem také vázala počátek lhůty pro rozhodnutí, k jehož vynesení byla stanovena žalovanému lhůtu dalších 60 dní. V této souvislosti soud připomíná, že zákonná výchozí lhůta pro rozhodnutí žalovaného přitom činí 60 dnů. Po jejím překročení se žalobkyně snažila rozhodování urychlit, ale opravný prostředek uplatněný na počátku září vedl k uložení povinnosti rozhodnout do konce roku, čili k dalšímu téměř dvojnásobnému překročení zákonné lhůty. Rozhodování Komise tedy nijak nevedlo k ochraně žalobkyně proti nečinnosti správního orgánu, naopak přispělo k dalšímu průtahy ve věci.

V. Závěr a náklady řízení

21. Na základě uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že žalovaný je nečinný, proto dle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil žalovanému rozhodnout o žádosti žalobkyně o povolení k trvalému pobytu. K tomu stanovil krajský soud přiměřenou lhůtu.
22. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně dosáhla v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna její advokátky a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba.)

a 2 režijní paušály, a to ve výši $2 \times 3\,100$ Kč a 3×300 Kč, tedy celkem 6 800 Kč. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. prosince 2024

JUDr. Zuzana Bystřická v. r.
předsedkyně senátu